

Antanas Petrikonis

**NEMEIKŠIŪNAI – KAZACHIJA –
KOLYMA – VILNIUS**

*Kalėjimai,
koncentracijos stovyklos,
tremtis*

homo liber

VILNIUS, 2017

TURINYS

Aš – naujo Nemeikšiūnų vienkiemo jauniausias gyventojas	7
Aš – Skrebotišio mokyklos mokinys	10
Mokslas trečiame skyriuje	11
Skrebotišio bažnytkaimis	13
Tragedija šeimoje Lietuvos okupacijos išvakarėse	16
Tėčio aiškinimasis teisingas ir dalykiškas bei vertas dėmesio	17
Tandemo aukos ir žala Lietuvai	17
Antrasis pasaulinis karas prasideda 1939 m. rugsėjo 1-ąją	21
Karo pradžioje Červenėje komunistai žudė ir Kauno kalinius	22
Karo pabėgėlės iš Lenkijos mūsų šeimoje	22
Frontas judėjo į rytus, materialinė padėtis blogėjo	23
Pasvalio gimnazija vokiečių okupacijos metu	25
Graudus atsisveikinimas su gimtine	26
Petras Kazėnas iš Metrišiūnų	30
1942 metų vasaros atostogos gimtajame vienkiemyje	31
Ruošiuos svajonę paversti tikrove	34
Mokslas Pasvalio gimnazijoje karo metu	37
Mokiniai prisitaikė prie karo sąlygų	40
1944 metų vasaros atostogos artėjant frontui	42
Gedulingi 1945 metai	44
Išpareigojimas negailėti savęs	49
Paskutiniai Naujieji metai Nemeikšiūnuose	51
Paslaprį atskleidė einant per Lėvens upę Pasvalyje	52
Jaunuolio Vytauto Puteikio nerimas	52
Antisovietinė pagrindinė organizacija Pasvalio gimnazijoje (1945–1946 m.)	55
Leono Gudo šeimos gyvenimas tremtyje ir nepriklausomoje Lietuvoje	60
Į sribyną su karabinu ant peties	65
1945 metų šv. Kalėdos ir Naujųjų metų sutikimas	66
Lemtingoji 1946 metų vasario 8-oji	71
Rūsio kamera ir tardymo naktys	74
Iš Biržų kalėjimo traukiniu į Panevėžio kalėjimą	77
Pasvalio gimnazijos laisvės kovotojai Panevėžio kalėjime	78
Lietuvą aneksavusi TSRS sukūrė LTSR ir neteisėtą Lietuvoje Aukščiausiąjį teismą	83
Ir vėl į 47-ą kamerą	87
1946-ųjų šv. Kalėdos kalėjime	88
Naujųjų metų sutikimas 47-oje kameroje	90
Sanitarinės sąlygos Panevėžio kalėjime	92
„Viltininkai“ Vilniaus Lukiškių kalėjime	95
Blatinieji plėšia ir muša lietuvius	96
Kelionė į nežinią	98
Karabaso koncentracijos stovykla Kazachijoje	104
„Tegu miršta mano draugas šiandien, o aš – rytoj“	107
Su šunimis per stepę kepinant saulei	110
Mano pirmasis neužmiršamas kalinių išnaudojimo objektas	112
Veža į kitą koncentracijos stovyklą Temirtau mieste	121

Temirtau koncentracijos stovykla ir gamyklos statyba	123
Distrofikų „penėjimo“ barako vadovas Janas Pisteris	124
Grynas Kazachijos stepės oras	126
Baigus darbą pagalbiniam ūkyje susikomplicuoja mano padėtis	129
Politiniai kalinius išveža iš Temirtau	133
Į naują koloniją	137
Politiniai kaliniai kerta Sibiro taigą ir kasa tranšėjas	140
Mano lemtis – Taišetlago 22-oji kolonija	142
Paslaptys vis tiek pasklinda	143
Tik labai nemuškite... ..	145
Komendanto nužudymas Karabaso koncentracijos stovykloje	148
Stalino mirtis nepakeitė režimo	149
Kelionė laivu „Džiurma“	149
Magadanas – vergovės simbolis	150
D-2 – Miaundža	152
Areso elektrinės pastatų remontas	154
Iškalėjus bausmę amžina tremtis Kolyroje	156
Pramoninio miško paieškos	162
Bastachas – tramplinas į gyvenimą	166
Gyvenu ir dirbu Susumane	167
„Okeanskaja“ sanatorija prie Japonų jūros	169
Mokausi dirbti su JAV gamybos technika	171
Bendrabutis gyvenvietėje Perspektivnyj	172
Portvynis gyvenvietėje Perspektivnyj	175
Dragės viršininkas Akramas Burganovičius	176
Čkalovo aukso kasykloje	179
Vasaros sezonas ir pasiruošimas kitiems metams	180
Dragės paruošimas aukso plovimo sezonui	180
Usūrio sanatorija Tolimuosiuose Rytuose	182
Svajonės tampa tikrove	186
Skrydis ir Chabarovsko miesto išpūdziai	187
Naktinis traukinys į Ulan Udė	189
Verchnyje Talcy – tėvelių tremties vieta	190
Kelionė prie Juodosios jūros per Maskvą	193
Juodosios jūros bangų glėbyje	194
Traukiniu atgal į Kolymos speigus	198
Pasivaikščiojimas po Maskvą laukiant traukinio	200
Traukinys skuba į Chabarovską, o aš į oro uostą	201
Skrendu atlikti amžinos tremties Kolyroje	202
Aš – amžinas kolymietis	203
Posūkis per atostogas sukurto plano kryptimi	204
Vėl apsigyvenu Susumane	208
Gaunu atskirą kambarį	210
Paskiria kombinato mechaniku	213
Direktorius siūlo inžinieriaus pareigas	215
Komendantas praneša, kad mano tremtis panaikinta	216
Susumano rajono liaudies teismas priima dokumentą dėl teistumo panaikinimo	216
Į Lietuvą per Magadaną ir Nagajevo jūros uostą	219

Devynias paras liūliavome Ochotsko ir Japonų jūrose	220
Nachodkoje laivą sveikino tekančios saulės spinduliai	220
Kelionė traukiniu	223
Traukiniu į išsvajotą Lietuvą	226
Pirmas žingsnis Lietuvos žemėje po 17-os metų KGB savivalėje	227
Į Anykščius aplankyti tėvelių ir brolio Leono šeimos	229
Anykščiai – gražiausia Lietuvos vieta	230
Motociklu pas sesulę Bronutę į Eidžetonis	233
Jaudinantis susitikimas su broliu Mykolu	234
Mano brolis Mykolas Petrikonis	236
Lietuviškiausio miesto viešbutyje „Nemunas“	238
Kupiškis pas Povilą ir Genutę	239
Mokytojos gimimo diena Kupiškyje	240
Kionigsbergas – komunistinės moralės simbolis	242
Kelionė į Anykščius – tėveliai laukia manęs	244
Mano gimtinė – meilės Lietuvai šaltinis	245
Kur dabar Nemeikšūnų kaimo palikuonys?	249
Vizitas į Kauno klinikas	250
Į Druskininkus taisyti sveikatos	251
Sužlugdyti gerų žmonių norai	253
Užsigrūdinęs Kolymos speiguose, vykstu prie Juodosios jūros	254
1964-ųjų sutiktuvis pas brolių Leoną ir tėvelius	256
Amžinas išsiskyrimas su artimaisiais visuomet liūdnas	257
Tėtis šeimoje	258
1964 m. spalio 18 d. baigėsi tėčio žemiškos kančios	262
Prie Motinos kapo	265
Kaunietė Teresė ir jos sūnus Gintautas	285
Janina Palemone	288
Palemono statybinių medžiagų gamykla	289
Įvykis, pakeitęs visus planus	290
Neturi pinigų, turėk daug draugų	291
Geriausia dirbti iš ryto kasdien	293
Iš pavergtos Lietuvos į komunistų valdomą Leningradą	294
Dėmesys moterims ir Michailui Konstantinovičiui	296
Susipažįstu su didmiesčiu ir žvalgausi darbo	297
Viešnagė pas Michailovą	299
Aleksandra Pavlovna suteikė naudingų žinių	300
Gavau elektriko darbą	301
Įsikuriu bendrabutyje	302
Būtinai reikia apsilankyti pas gydytoją	303
Vizitas pas gydytoją Kozlovič Gydytojų tobulinimosi institute	304
Nesakyk kiekvienam, ką galvoji	305
Soročkino pramoninių prekių prekyba	307
Valdytojo pavaduotojas pripažino mane aukštos kategorijos specialistu	309
Tresto valdytojo pavaduotojas Zekelis Igoris Samsonovičius	311
Civilinės gynybos objektas	312
Nelaimingas atsitikimas darbe	314
Gera pradžia – pusė darbo	315

Šviežia akis pastebi nereikalingus dalykus	317
Žmonės stengiasi gražinti savo gyvenimą	318
Nesupratingiems reikia ilgai aiškinti akivaizdžius dalykus	319
Nešė, kas tik galėjo	320
Paskaita apie sunkių žmonių gyvenimą	323
Pokario komunistinės tikrovės epizodas Rusijoje	324
Leningrado mėsos perdirbimo įmonė	326
Puodą padėjęs virti, išėjau į koncertą	328
1970-ųjų sutikrovės didmiestyje	329
Susirinkimas bendrabutyje JAV astronautų pasivaikščiojimo Mėnulyje proga	331
Pavasariniai Nevos potvyniai	332
Laisvalaikis mieste prie Nevos	333
Nemokamas koncertas lakštingalų rojuje	334
Klasikinė muzika Botanikos sode	335
Suomių įlankoje nepajėgiau suvaldyti valtys	336
Dviaukštė stačiatikių bažnyčia	338
Žmonių daug – pirkėjų mažai	340
Prabangus viešbutis „Europa“ miesto centre	341
Pažintis su laisvais žmonėmis iš už „geležinės uždangos“	342
Vasara – tarptautinių parodų metas	344
Paslaugūs Japonijos mokiniai	345
Pažintis su arabais koncerte	346
Totorių ansamblis iš Suomijos	347
Čigonų ansamblio koncertas	348
Ekskursija į Vypuri pilį Suomijoje	349
Ekskursija prie Ladogos ežero	351
Kelionė į Valaamo salą Ladogos ežere	352
Karo sugriauta bažnyčia ir ištuštėję karelių ūkiai	353
Ištuštintuose Karelijos tremtinių namuose vasarą ilsisi komunistai	353
Viešnios iš kaimyninių šalių	355
Svečiai iš Vokietijos Federacinės Respublikos	356
Didmiesčio įžymybės vilioja vokiečius	357
Dvi ponios ir panelė iš Šiaurės krašto	358
Draugų iš Kolymos viešnagė	359
Svečias iš Suomijos	360
Pažintis su Leningrado pedagoginio instituto studente suome	361
Taigos klajūnams miestas lyg Sibiro klampynė	362
Brolio su žmona viešnagė	364
Svečiuojasi Genė su Povilu	365
Parduotuvės „Beriozka“ – tik užsieniečiams	366
Siuntinys iš kalnuotosos Armėnijos	368
Rūpestis, kaip atsidėkoti	370
Domiuosi Estijos sostine Talinu	371
Lankau tremties bičiulį Maskvoje	372
Viską, kuo džiaugiasi miestiečiai, ir aš suradau	374
Žvelk toliau – nepraloši	376
Gerbiama Kučenekova išėjo į amžiną poilsį	378
Michailo Konstantinovičiaus likimas	379

Širdyse palaikė Lietuvą	380
Pažintis su Ingrida Boehme	382
Skrendu į Berlyną	385
Tarpmiestinis buto keitimas – nelengvas dalykas	387
Vilnius apimtas pakilios nuotaikos	389
Valstybės vadovai kartu su piliečiais gina valstybę	390
Žmonės eina palaikyti Artūro Paulausko	391
Nepamirštas susitikimas Gedimino prospekte	392
Važiuoju aplankyti sesers Bronutės į Panevėžį	394
Orlaiviu su sesute Bronute į Ulan Udė	395
Brandinto plano įgyvendinimas	398
Jūros bangų žaismas audringą naktį	402
Kartagina vilioja griuvėsiais	404
Ingridos viešnagė Lietuvoje	405
Malonus poilsis Turkijoje	406
Mano gyvenimas Berlyne	408
Saulėleidžiai <i>Erzgebirge</i> kalnuose ir slėniuose gražios moterys	409
Skraidančių aparatų bandymas	410
Dovana prarado vertę	411
Knygynuose reikia turėti daug pinigų	415
Parodos teikia daug informacijos apie pasaulį	416
Neužmirštama 1991 m. Sausio 13-osios naktis	418
Politiniai įvykiai tvirtinami tankais	419
„Freies Baltikum“ komitetas Berlyne	420
Ingrida Schramm	423
Malonu prisiminti dvasingą poną Knüpferį	423
Valteris Beieris	424
Svečiai iš Vilniaus televizijos „Freies Baltikum“ būstinėje	426
Berlyno tarptautiniame spaudos centre – Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrai	427
Okupacinei armijai išvykus į Rusiją Lietuvą aplanko Popiežius	427
Protesto eisenos Berlyno gatvėmis dėl karo Irake	430
Meilės diena Berlyne	431
Grįžk sveikas iš Karlovi Varų namo!	433
Įdomus poilsis Italijoje	435
Visi mane sveikino su 1991 m. rugsėjo 17 d. įvykiais	437
Keliauju į Šveicariją	440
Nuostabus kaimynas ir geras žmogus Georges	441
Georges gerbia Romanshorno žmonės	443
Netikintys filosofuoja tikėjimo klausimais, o tikintys semiasi gyvenimo galios	445
Klausimas dėl automobilio dar neaiškus	446
Lietuvoje – duonos, Šveicarijoje – sūrių įvairovė	447
Pasaulio miestai atspindi kūrėjų dvasią	448
Važiuodamas kalnuose domiuosi technika	449
Bodeno ežeras ir Mainau sala	450
Šį miestą žino visas pasaulis	451
Skubu į išsiilgtą Tėvynę	452
Mane sužavėjo Danija	453
Švedija sutiko apsiniaukusi, bet moterys šypsojosi meiliai	455

Sveika, „Silja Line“!	456
Suomijos sostinė Helsinkis	458
Keliaujame iš pietų Suomijos į šiaurę	459
Baltijos akademija Travemiundėje	461
Konferencija Konrado Adenauerio centre Berlyne	461
Nakvynė Šiauliuose su Georges	462
Suomės svečiuojasi pas mane Lietuvoje	463
Ponios Weiss išleistuvės	463
Žydai mano gyvenime	464
Žmonės iš Arkikatedros plūsta prie Signatarų namų	470
Kenotafų atidengimas Rusų kapinėse kovotojams dėl Lietuvos nepriklausomybės	470
Kazachijos studentai domėjosi koncentracijos stovyklomis	471
Bendrija „Kolyma“ vienija tolimoje Šiaurėje kentėjusius kalinius	472
Bendrijos „Kolyma“ suvažiavimas 2016 m. birželio 18 d.	473
2015 m. knygų mugėje pristatyti Šalamovo „Kolymos apsakymai“	476
2016 m. knygų mugė	477
Romualdo Baltučio „Sibiro Alma Mater“	478
Vilniaus senjorai tobulėja lankydami savo universitetą	479
Prieš du dešimtmečius...	481
Lik sveika, Šeškine, tu priėmei mane Lietuvoje	481
Baltupių butas geras, o kaimynai nesuvokia tikrovės	482
Diagnozę nustatinėjo Santariškių medicinos įstaigose	485
Neregio likimas nepavydėtinas	491
Didžiosios kovos apygardos partizanų parkas prie Mūšios tvenkinio	492
Monsinjoras Alfonsas Svarinskas – ištikimas lietuvių tautos sūnus	493
Profesorė Ona Voverienė mano, kad kilniems siekiams nėra žmogiškų ribų	493
Buvusių kalinių ir tremtinių suvažiavimas Ariogaloje	496
Vytauto Landsbergio apsilankymas Šeškinėje	499
Baltijos kelią prisiminti susiburiame kasmet	500
Buvusių Šeškinės politinių tremtinių ir kalinių suėjimas 2016 m. spalio 2 d.	500
Nepaprastas sapnas	502
Buvęs KGB kalėjimas prieš Lukiškių aikštę	502
Skaudžios atminties akmenys Gedimino prospekte	503
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių vienybės diena po 25 metų Kauno halėje	508
Komunistų teroras naikino protingus ir žudė genijus dar vaikystėje	512
Ar ateizmas TSRS tikrai nebuvo nuostolingas valstybei	513
Be mūsų sunaikinti lietuvių tautos gyvybingumą	515
Netvarkingoje valstybėje piliečiai velka nepakeliamą našta, nors išsivadavimas jų valioje	516
Ir mažų tautų motinos gimdo sveikus ir talentingus	522
Pamąstymai prieš Kovo 11-ąją	536
LTSR AT deputato Vytauto Landsbergio pasakytos kalbos suvažiavime Kremliuje 1989 m. gegužės 31 d. apžvalga	540